

TOMÀS GARCÉS

PARADÍS

Barcelona

1931

EX-LIBRIS BIBLIOTECA DE CATALUNYA

PARADÍS

RAMÓN BARGUÉS

Tomàs Garcés

PARADÍS

Editorial Altés
Barcelona
1931

PARADÍS

PARADÍS

Ocell daurat, vina'm ací,
vina'm ací que la rosada mulla
ton balanci de branca i fulla
sota el blau fràgil del matí.

Que no tremoli ton ull clar,
argent viu encerclat, pruna gemada,
quan has vingut d'una volada
damunt la palma de la mà.

Ploma tèbia, humana blanor,
dring amagat. ¿On és la campaneta,
diga'm, que feia de ta gorja neta
centre del món, d'un altre món senyor?

¿És una campaneta la nin-ning fugissera?
Sé tanmateix que mou la primavera
el seu pàllid cristall. ¿On és, diga'm, on és?

Si l'ull mig riu i el bec es tanca,
torna a ton paradís de fulla i branca
i lluny del meu esguard el prodigi refés.

VIATGE

Les violes s'esborren en el verd de la font
i en un cel esvaït es retalla la clina.
Dringa la tarda, fulla d'or.
Oh, mon amor, la llum de la muntanya ens crida.

La terra, enllà, s'ondula amb tebior de carn
i com un pit enyoradís alena.
Caminem, i diríem que per sabé'ns el pas
el cel acosta al viarany l'orella.

Una cabana, flor del cim,
sabrem trobar, que els somnis aixopluga.
Oh, mon amor, el viatge finí:
a la fageda les ombres maduren.

ALBADA

Les teranyines del camí
s'enjoien de rosada.
Talment un òpal sense fi
el cel del dia es bada.
Les mans lleugeres d'una fada
fan espellir pels aires la rosa del mati.

Tornen les barques, sense vent,
la vela desmaiada.
La lluna troba el seu ponent
al fons d'una clotada:
lluerna sense llum, esblaïmada,
amb l'alba li han fugit els pàl·lids vels d'argent.

Madura l'or del taronjar
amb fressa d'ocellada.

—Desclou els ulls, amor, que vull sotjar
el llac de ta mirada.

Desfaci's lenta l'abraçada,
ara que la boirina lentament es desfà.

IMATGES DEL VENT

La nit desferma el gos foll
que don' voltes a la plaça.
Cursa obstinada del vent:
els ulls morts i sense flama
arrosseguen un cos llarg
contra les portes barrades.
Ja dringa el fosc cascavell,
ja branda el vent les campanes.
Com un caragol marí
ressona fonda la plaça.

No és bèstia folla, que és rei
el vent damunt de les aigües.
El seu mantell és teixit
amb un polsim de maragdes.

Si cavalcava la mar
cent arcs de cel l'engarlanden;
les veles s'han ajupit,
voleia la vela blava.
La congesta li don' neu,
espurnes li don' la flama.

No és un rei, que és un infant,
el vent, en la tarda clara.
Pels desmais de l'horitzó
tremola un bri d'enyorança.
Navega amb el núvol blanc
una lluna dessagnada.
I ve, com un crit d'ocell,
el gemec del vent. Com talla,
ala d'acer, l'esperver!
i la flor de l'ametller
no vol caure de la branca!

CANÇÓ DE BRESSOL DE LA MAR

La nit sospira i en l'arena bat,
pèndol segur, la Presonera.

—Vinc a cercar la teva soledat.

—Dorm, que la nit és clara.

Sota la lluna dansen els dofins:
dibuixen breus garlandes vives.

—Vull somiar, perdut en tos camins.

—El tamariu t'ombreja.

—Ai, com s'apressa a palpitar mon cor,
esclau de tes paraules fondes!

Diga-li la paraula que no mor.

—Tria coixins de lluna.

—Fràgil escata, perdurable encís,
¿amagues algues i sirenes
en el teu trèmul paradís?
—Dorm i somia, que la vida passa.

MAGRANA

Cos nu vora la mar, cap núvol no l'ombreja.
Oh vent, mou ton llençol!
Ulls closos a l'ardent cavalcada del sol,
el cor s'oblida, l'esperit oneja.

Ulls closos, aigua tèbia que llisca front avall:
¿és la sang que amb la vida s'escola,
o el suc d'una magrana que s'esberla?

PER QUÈ?

La vinya donava maragdes
a la pallidesa del mar.
Per què es desclou la llum de l'alba,
si tu no li'n feies senyal?

El món naufraga en la tendresa
i l'aixopluga un vel rosat.
Per què s'allarga la boirina,
si tu no aixecaves el braç?

Boira desfeta, alba desclosa,
i la pallidesa del mar...
Per què s'adormien les aigües,
si tu no volies mirall?

MEMORANDUM

The first section of the report
is devoted to a
description of the
method used in the
investigation.

The second section
contains a
summary of the
results obtained
in the course of the
investigation.

The third section
contains a
discussion of the
results obtained
in the course of the
investigation.

ELS MORTS

Els nostres morts, en caravana,
se'n van, aeris, per l'espai sens fi.
En una recolzada de camí
la seva joia s'esbatana.

Han enyorat la primavera,
el sospir de l'ocell i el bes del sol.
En la llunyària sona el flabiol:
la verge tendra s'adalera.

Però en aquesta recolzada
llur melangia última ha fugit.
Amb una mata de fonoll florit
s'illuminava la deserta estada.

Silenciosos s'hi atansen
a poc a poc, talment infants prudents.
Un bri collien, i a les seves dents
l'embriaguesa del fonoll atansen.

Aleshores, oh Déu, la via lliure
en l'infinita serenor del cel!
I de la mort el miserable tel
s'esborra en els seus ulls amb un somriure.

CAMBRA D'INFANT

PRIMAVERA

Al cim de cada branca hi ha una maragda breu.
Corona alada, l'ocellada vola.
Blaveja la muntanya, clapissada de neu,
i en un marge s'esmuny la darrera viola.

Infant, la primavera treu a la dansa el món.
Els teus ulls no coneixen aquesta embriaguesa.
¿S'adonen de la saba que dins la fruita es fon
i veuen groc i malva ratllar la verda estesa?

Ah, si ara endevinessis, en els brucs, el present
que per l'ocell l'ovella obedient deixava:
la llana es pastarà amb el fang del torrent
i serà niu segur sota la volta blava.

Ets com un arbrissó enlluernat de sol.
Res no saps del prodigi, oh tendra rosa vera!
Però tant com el cant roent del rossinyol
és el vol de ta mà qui ens duu la primavera.

ESPIADIMONIS

A Anna Rosa Monegal.

Espiadimonis, bon dia,
brau cavallet de Sant Martí.
Deixa'm seguir la meva via:
no saps que el dimoni fugí?

Adalerat planeges a mig aire,
embriac del teu vol.
Els sants del cel avui no et necessiten gaire
que l'herba és fina i tendre el sol.

El gallet i la vinagrella
els marges saben animar.
Com un núvol desfet arriba un so d'esquella
i el cant de l'aigua és bla.

Deixa'm passar, plega la feina, espia-
dimonis. Cerca pinyonets per mi
o allunya't sense melangia:
una ala d'àngel ombreja el matí.

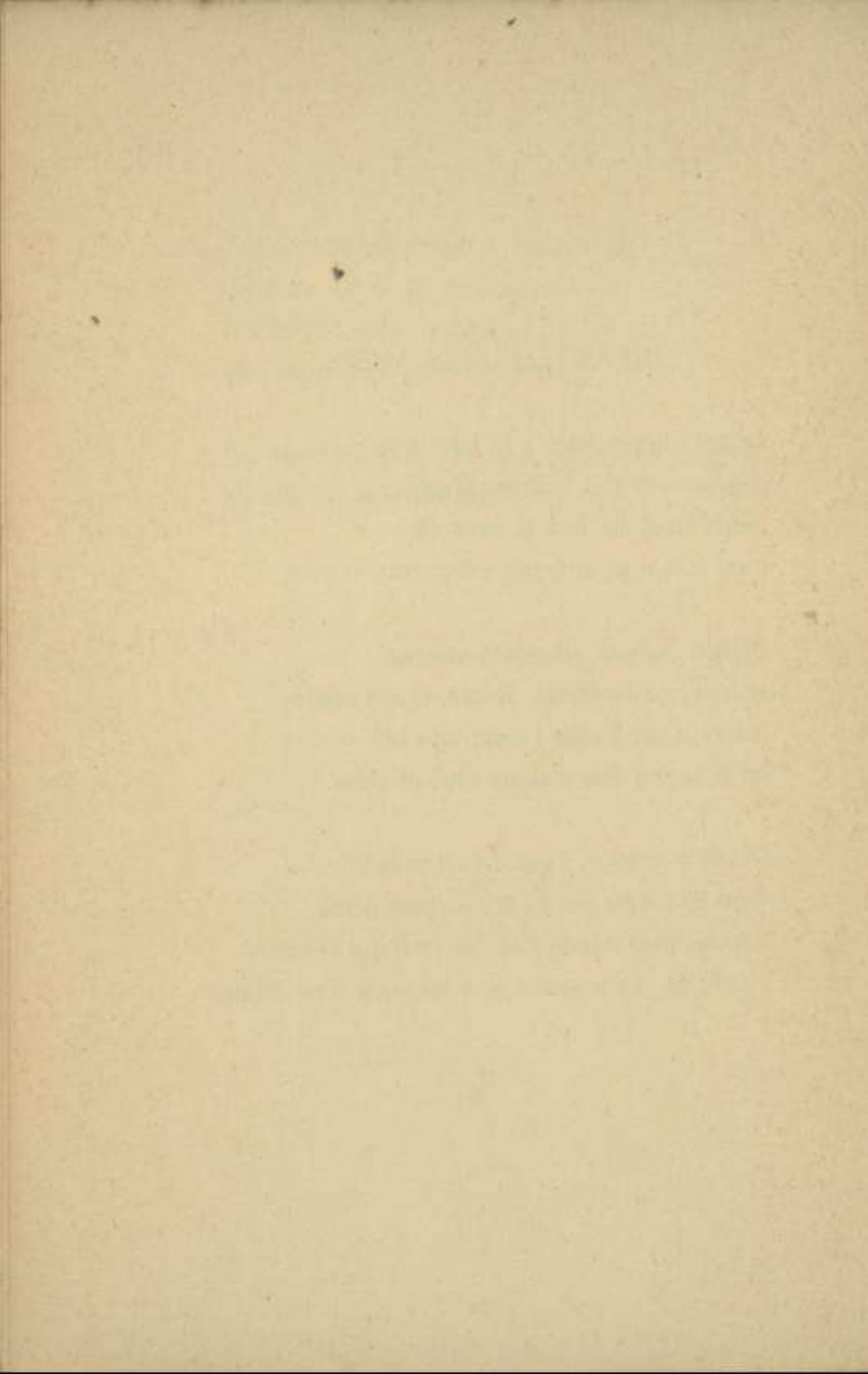
Les bèsties ensunyades no sortiran dels caus:
els ulls del món són blaus.

INFANT, DIGUES ADÉU...

Infant, digues adéu a la lluna que neix
—grogor de mel, suavitat d'espia.
Sense trontolls farà la seva via
com, sota mar, amb ulls esbatanats, el peix.

Pelegri fadigat, silenciosa esclava,
la teva veu no trenca, infant, el seu destí:
Mira: la nit li obre l'encatifat camí
on la sageta fina d'algun estel es clava.

Deixa-la rodolar, i que del cel estant
meni en el bosc llunyà la somniosa dansa.
Espera, mon tresor. Com un ocell que es cansa
vindrà un dia a ajocar-se a les mans d'un infant.

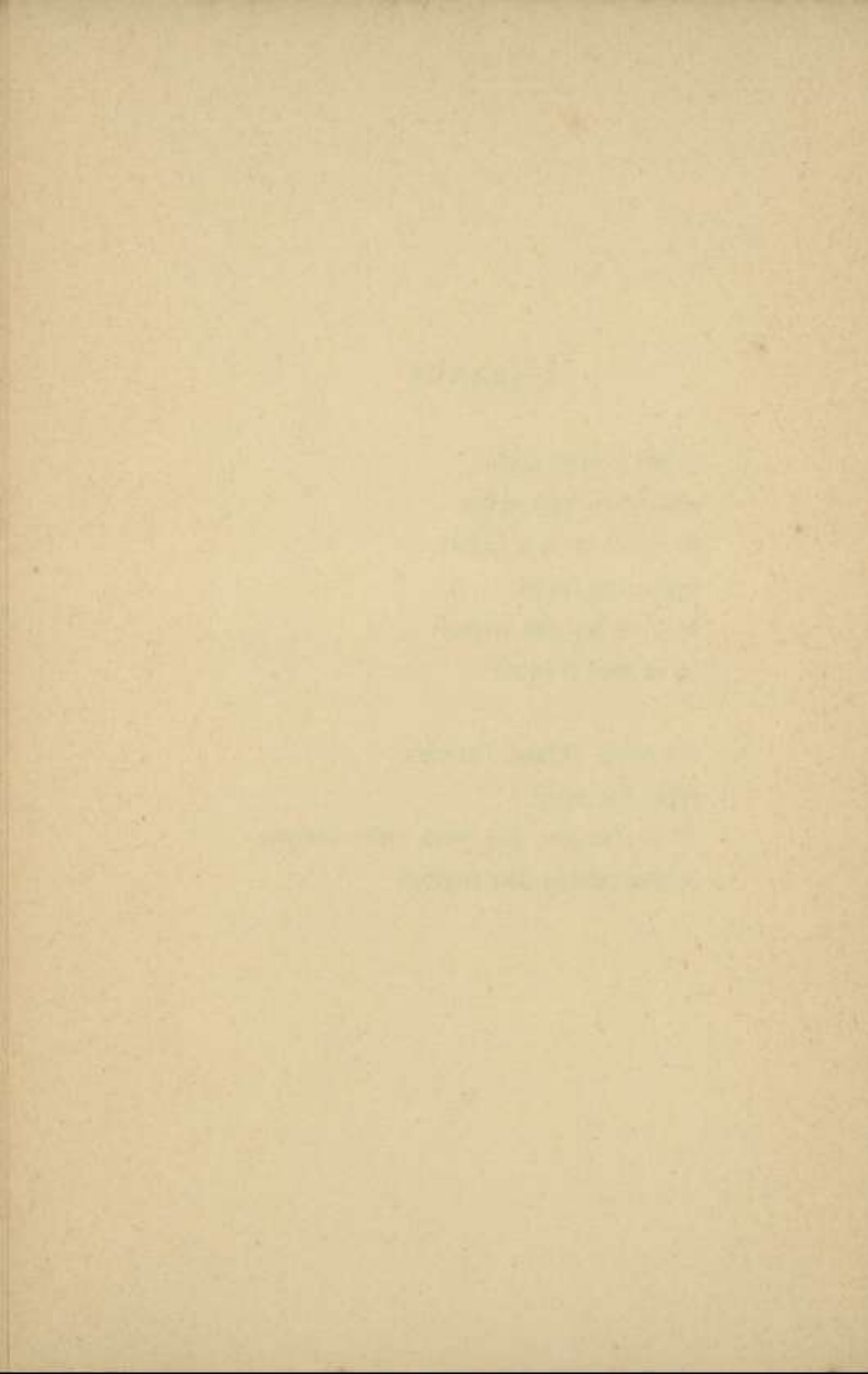

L'ARANYA

Volies l'ocell: fugia
amb el seu cant al bec.
El núvol et duia l'alba:
fugia com l'ocell.
Molí de les ales tristes:
on és anat el vent?

No temis, infant, l'aranya,
espia ton desig.
El fil d'argent que deixa entre l'estepa
serà el parany dels fugitus.

ENLLOC

Enlloc, màgic país... Infant, te l'afigures?
Llises parets l'enronden, alta blancor de calç.
Els ocells en fugiren vers les prades tendrals
i les aigües no hi saben fer les fruites madures.

Cap estel, a la nit, el seu cel illumina.
La lluna, és endebades que hi cerqui el seu coixí.
No és, oh, mon infant, ni per tu ni per mi
el silenci d'Enlloc sense cant ni juguina.

Fins el vell Pare Llop, tan esquerp, s'hi enuja
i Gra de Mill hi passa amb un badall distret.
Enlloc, país d'ensomni on l'ensomni és desfet
més de pressa que es fon el palau de la pluja.

I bé, somrius, infant? Llegeixo en ton ull blau
que les meves paraules no t'han vençut encara.
Penses que no és tan trist Enlloc i son palau
si tan sovint hi va la mare.

JARDÍ SOTA LA LLUNA

Arrodoneixen els tillers llur copa,
embadalits amb el cercle d'argent.
Les abelles hi renunciem
adormides... a on? a on?
Tot el jardí, però, sota la lluna,
és un sospir pregon.

El gessamí, per abastar-la, tria
les seves tendres llances breus
i el rossinyol voldria
mesclar son cant a les celestes neus.
La lluna els fuig enllà d'enllà,
però, de tu, com fugiria?
Amb la seva polpa madura
et mulla, càndida, la mà.

CANT DELS MARINERS

d'un barquet de paper

Mariners invisibles—del barquet de paper:
almirall i grumet sota coberta!

Ens plau l'Atzar de timoner
i no tenim cap ruta certa.

Mariners invisibles—del barquet de paper!

La lluna no ens mustiga—ni ens colraria el sol
enamorats com som de l'ombra clara.

De petits peixos un estol
ens acompanya adesiara.

La lluna no ens mustiga—ni ens colraria el sol.

I si la dansa ens mena—a prop del roquissar
n'allunyem el franquet cobert de molsa.
La gota d'aigua que ens mullà
un oratjol suau l'espolsa.

Ai, quan la dansa ens mena—a prop del roquissar!

Som els esclaus joiosos—d'una tendra beutat:
amb veu tranquil·la ens comandava.
En un pal invisible bat,
per això, sa bandera blava.

Som els esclaus joiosos—d'una tendra beutat!

VIDA DE LES NINES

En la penombra de l'armari,
tres nines s'aixopluguen.

La Filla dels Crepuscles,
llunyana i esvaïda,
llu sa faldilla malva, color de melangia.

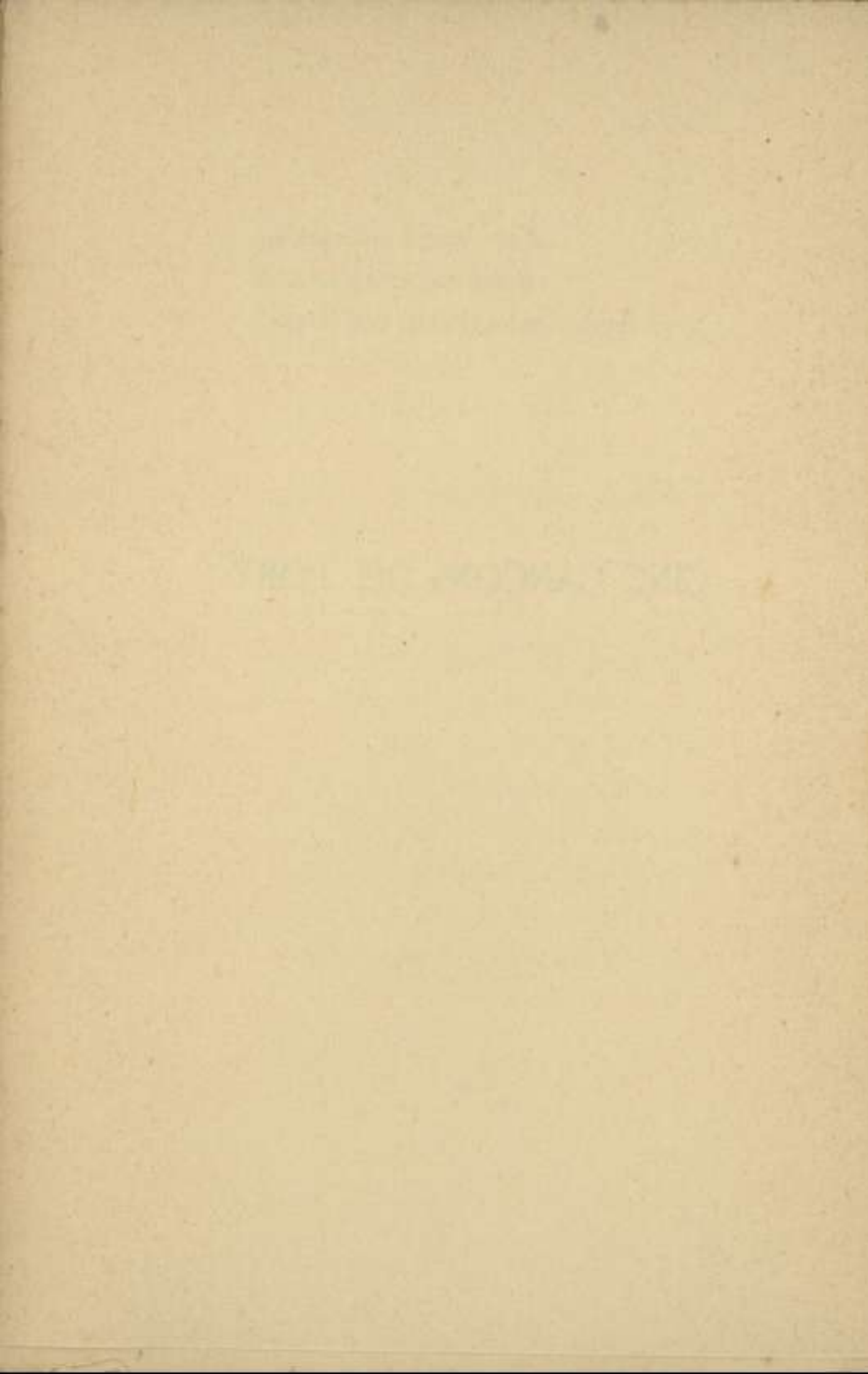
La Rossa Camperola,
galta de préssec, trena d'hostalera,
ni la verdor del camp enyora,
presonera com és d'un somriure.

Però l'altra, infant, l'altra,
ofega la rialla en cendres.

Son esguard, solitari, calla.
Fidel va dar-te son tresor :
el cartró buit recorda les serradures d'or.

CINC CANÇONS DEL PORT

I

Oh, cel, et voldràs reflectir
en l'estany de les aigües brutes?
Estel màgic del mariner,
dormiràs vora el moll en calma?
S'allargassen a dintre el port
les ombres mudes del capvespre.

Ja s'esvairèn, amb el blau,
els grassos rogers de la posta.
Es desmaïen els gallarets,
trofeus vençuts, a l'arbre mestre.
Encengui's, doncs, en ton mirall,
oh, port!, el buc de l'estelada.

I per si triga de venir
el prodigi de cada dia,
grumets de somni enfilaran,
a mig màstil, una llum blanca.
I la maragda d'un gresol
a cada proa guspireja.

Tràngol del port, oh, cel del port,
tendra estelada movedissa!
Els mariners oblidaran
la vetusta volta sembrada.
I per ells, i per ells només,
com si del fons del mar naixés,
surt la lluna de la farola.

II

Un vaixell, en la llunyania,
donava les veles al vent.
Com si fos d'argent relluïa,
tenia l'àncora d'argent.
Era fet de la llum del dia
amb son pàl·lid plomall de vent.

—Mariners, en l'estesa blava
no voldríeu pas ancorar.
On la gavina s'aturava
vostra carena lliscarà.
Oh, corser blanc de la mar blava,
el port espera ton vol clar—.

Però les veles enrogia
en son desmai, el sol ponent.
Els camins de la mar destria
la nau de l'àncora d'argent.
Cap refugi del món l'hauria,
amb son pàllid plomall de vent.

III

El port es volia casar...
Amb les seves barbasses negres,
el port es volia casar.
Perxò les fustes de Noruega
es tornaven presents daurats
i les grues del moll en festa
dibuixaven arcs nupcials.

El port es volia casar...
I la mar, trèmula, l'espera
a la punta de l'escullera.

El port es volia casar...
On és l'anell de la promesa?
S'haurà perdut enmig dels pals,
adalerat amb les banderes.

O sota l'aigua ha relliscat
per servir el joc de les sirenes.
Ai, que no ho sàpiga la mar!

On és l'anell de la promesa?
Verd poma tot esblaimat,
ara ciny una xemeneia
l'anell de núvia de la mar.

IV

Lluerna, mirada rodona,
ull àvid, al mar abocat.
Ton vidre s'entela i amaga
la cambra del trist navegant:
la pipa cremada penjada,
l'estampa que ens guarda de mal.

Passaven ocells a volades
i veles de neu i de sang.
Venien les albes ingènues,
les postes amb foc i desmai.
I lluny del vaixell es marcien
els grans horitzons fadigats.

Damunt el teu vidre, lluernà,
les coses no deixen senyal.
Lluerna, mirall de gavines,
no em llevis penombres i pau.
Que dansin, enllà, les sirenes
amb l'acordió de la mar.

V

El port, amb sa madura soledat,
la teva passa espera.
En el vaixell endiumenjat
comença a desmaiar-se la bandera.

Trepitjarem a poc a poc
el moll, son ampla llosa.
Direm adéu al núvol ple de foc
i a l'horitzó color de rosa.

La cambra enyorarem del mariner
i la lluernia oberta.
A dintre d'un vaixell voldríem ser,
damunt la mar deserta.

En el silenci de la tarda, humit,
el nostre esguard destriaria
lletres i noms que haurà engolit
amb sa darrera llum el dia.

Ran de les aigües, sota el blau que ha mort,
ara voldria que ton cor reposi.
El seu veler més blanc em donaria el port:
fes-li solcar les aigües del teu somni.

TRES FONTS

LA FONT D'EN SALOMÓ

A J. S. Pons.

Rosa d'obaga, font d'En Salomó.
Un caminet fondal, oh tija fina, hi mena.
Oneig del camp de sègol—batec de vela plena—
on la figuera nua esquerdà l'horitzó.

Sota de cada pedra hi ha la llavor d'un bri,
i l'arç, espina tendra, la seva mel destria.
Avids de sol s'espaien, verda geometria,
els sembrats on l'arada mil ferides obrí.

Camí fondal, gustosa soledat.
Sense remors es bada la natura.
Només, vora el pedrís on la passa ha finat,
un raig d'aigua, blaníssim, el silenci mesura.

O, font d'En Salomó, el temps per tu no val.
¿El migparteixes com el rei oriental
oferia de fer amb l'infant a les mares?
He vist la primavera nodrir tes aigües clares,
però una fulla seca et feia de canal.

LA FONT DE L'ADROHER

Adéu-siau, aigües gemades,
on s'abocava l'ombra fullosa del noguer!
¿Us ha nodrit la font de l'Adroher,
o el cel amb ses albades?

El grèvol i la molsa, al peu de l'arbre nu,
deixen l'ofrena obscura,
mentre el torrent, marges avall, s'enduu
el branquilló marcit que hi sura.

Oh, branquilló, fantasma de l'oblit,
ombra que el riu del temps deslliga!
L'escorça colga la senyal antiga
i la claror del dia enlluernà la nit.

Ara una mel feixuga amoreseix el món:
abelles de prodigi brunzen al buc de l'aire.
El sol daura el vestit del mendicaire,
la terra molla té un alè pregon.

O, font de l'Adroher, el meu neguit s'oblida
en ton oblit content.
Només voldria vora el front ardent
el vellut esvaït de l'estepa florida.

LA FONT DELS LLEDONERS

Mare de somnis, font dels lledoners,
ombra i remor mesclades!
Els ocells hi trenaven els seus tebis llorers
sota un cel de blavors desmaiades.

Com una flor nedava mon esguard
en el llac dels teus ulls—estel i llac alhora.
La penombra de cap al tard
ens estrenyia d'a la vora.

L'alè de la muntanya semblava perseguir
adaleradament la claror fugitiva
i el lledoner, per espiâ'ns, obrí
els mil ulls negres de sa fruita aspriva.

El banc de llosa i el cucut llunyà
nostre silenci d'aleshores saben:
sentíem amb nosaltres la terra sospirar
i pel riu sense vores els estels navegaven.

ESTELADA

ESTELADA

Oh, cel d'agost! La terra fadigada,
ombra de nit, s'esmuny.
Només el cel, i el foc de l'estelada,
tan a prop i tan lluny.

Neda la sembra d'or espesseïda
en un estany serè.
Navega el món embriagat de vida,
i oblida son daler.

Estelada d'agost! La xarxa llença
el Pescador segur.
El peix vençut, obedient avença,
quan l'estelada lluu.

Un' ala fosca lentament travessa
el cel cap a ponent.
El foc follet escoladís confessa
el nostre enyorament.

Estelada d'agost, xarxa parada,
paradís infinit.
Heu-nos ací, sota la flor que es bada,
presoners de la vida i de la nit.

INDEX

	<u>Pàgs.</u>
PARADÍS	
Paradís	9
Viatge	11
Albada	13
Imatges del vent	15
Cançó de bressol de la mar	17
Magrana	19
Per què?	21
Els morts	23
CAMBRA D'INFANT	
Primavera	27
Espiadimonis	29
Infant, digues adéu....	31
L'aranya	33
Enlloc	35
Jardí sota la lluna	37
Cant dels mariners	39
Vida de les nines	41
CINC CANÇONS DEL PORT	43
TRES FONTS	
La Font d'En Salomó	57
La Font de l'Adroher	59
La Font dels Lledoners	61
ESTELADA	63

OBRES DE L'AUTOR

- VINT CANÇONS (poesies) — 1922 — (3.ª edició).
L'OMBRA DEL LLEDONER (poesies) — 1924 — (2.ª edició).
PAISATGES I LECTURES (articles) — 1926 — Col. "Prosa i Vers".
EL SOMNI (poesies) — 1927.
PARADÍS (poesies) — 1931.

TRADUCCIONS:

- MARIA CHAPDELAINÉ, DE LOUIS HÉMON — 1926 — B. Literària.
RECORDS D'INFANESA, DE MISTRAL — 1926 — Col. Popular Barcino.
CARTES I PENSAMENTS, DE SANTA CATERINA DE SIENA — 1927 —
Col. St. Jordi.
EL VIATGE DEL CENTURIÓ, de Psichari — 1931 — Biblioteca Horitzons.

ANTOLOGIA:

- LES CENT MILLORS POESIES HUMORÍSTIQUES DE LA LLENGUA CATALANA
— (en col·laboració amb Marsal Olivar) — 1926 — "Els Nostres
Clàssics".

En premsa:

- BEUTAT DEL MÓN (prosa) — "Edicions La Branca".
LECTURES ITALIANES (assaigs) — Publicacions de La Revista.

En preparació:

- LA NIT DE SANT JOAN (poema).

 Biblioteka
de Catalunya

Adq. D-IEC-BRA0
Cil. 1001299299

Top. RiA-8
1897

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1001299299

12
INSTITUT D'ESTUDIS
CATALANS

Bibl. Carles Riba

Reg. 163

Sig. 833.5

«19» GAR

4 ptes.